

Espai d'ètica i deontologia

Del secret professional a la confidencialitat

Des de l'inici de la professió de psicòleg, s'ha plantejat el problema de la confidencialitat de la informació a la qual tenim accés a través de la nostra intervenció i de quins són els límits de la mateixa. Què estem obligats a comunicar, a denunciar..., què hem de fer si en l'exercici de la nostra professió tenim accés a informació sensible que pot afectar terceres persones...

A la Comissió Deontològica ens arriben queixes i consultes que, en la major part dels casos, estan relacionades amb el tema de la confidencialitat. En aquest article intentarem fer una aproximació al concepte amb la intenció d'entrar en temes concrets en escrits posteriors.

Per tractar de donar resposta a alguns dels interrogants, la nostra professió s'emmiralla en la medicina, que té un llarg recorregut en els segles i que, en el tema concret que ens ocupa, guarda una extraordinària similitud.

En l'àmbit clínic, quan ens disposem a parlar de confidencialitat és inevitable fer referència al jurament hipocràtic. No deixa de ser curiós que un document que es va escriure en el segle IV aC hagi estat model d'ètica professional fins a l'actualitat.

El secret professional no ha tingut el mateix significat al llarg de la història.

En la tradició antiga, medieval i ben entrada l'època moderna, el secret era un deure de les professions d'excel·lència: sacerdot o metge. Eren ells els que decidien quines coses es podien revelar i quines no. A l'edat mitjana, les legislacions civils i penals no preveïen la ruptura del secret profes-

sional com un delictes ni obligaven a declarar en qualitat de professional davant dels tribunals.

Durant els segles XV, XVII i ben entrat el XVIII, els metges eren cridats a declarar en casos excepcionals i com a testimonis en casos de bruixeria, enverinament o agressions violentes.

Però a finals del segle XVIII tot va començar a canviar: el dret que emanava de l'esperit de la Il·lustració havia de ser científic, i la justícia va veure en la medicina el seu aliat; els tribunals van començar a sol·licitar l'ajut dels metges com a perits i, de manera especial, dels psiquiatres. Neix la medicina legal. El Segle de les Llums va estendre el valor de la llibertat de consciència i, per tant, el dret a la intimitat. El secret mèdic va passar a ser un dret del ciutadà i, com a conseqüència, una obligació per al metge derivada dels drets dels seus pacients.

A l'Estat espanyol no arriben els canvis fins a la Constitució de 1978, que en l'article 18.1 garanteix el dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge. I en l'article 20.1d fa referència al secret professional.

Posteriorment, la Llei general de sanitat 14/1986, impulsada per Ernest Lluch, protegeix, en l'article 10.1, la intimitat com a dret del malalt i, en el 10.3, recull el dret a la confidencialitat sobre la malaltia i l'estada en les institucions sanitàries públiques i privades.

Aquest dret s'amplia amb la Llei bàsica 41/2002, reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica.